

Rożnowo_2
Karta wywiadu etnograficznego

Metryczka miejscowości		
Powiat	obornicki	
Gmina	Oborniki	
Miejscowość	Rożnowo	

Metryczka wywiadu			
Data realizacji	27.11.2013 r.	Miejsce wykonania	Dom Kultury
Czas trwania	19 min	Forma i wielkość	Plik audio MP3, 26,9 MB
Przeprowadzający	M.B.	Komentarz	W wywiadzie brały udział jeszcze trzy osoby – Informator 2, Informator 3, Informator 4

Metryczka informatorów				
Kod	Płeć (K/M)	Wiek	Funkcja społeczna	Komentarz
OB_RO_002	K	68 lat		
Informator 2	K	76 lat		
Informator 3	K	około 60 lat		
Informator 4	M	70 lat		

Informacje etnograficzne	
<i>Tematyka</i>	<i>Pozyskane informacje (ew. cytaty)</i>
I. Toponomastyka i etnonimy	
Nazwy miejscowości (historyczne; zwyczajowe)	OB_RO_002: Rożnowo. Informator 2: Nazwa pochodzi od nazwiska dawnych właścicieli Rożnowskich.
Nazwy lokalne (przysiółków, części wsi, pól, łąk, pojedynczych gospodarstw)	OB_RO_002: Nad Strugą, ul. Nad Strugą – ulica leżąca niedaleko Strugi w Rożnowie, obecnie wyróżniana jako jedna z części Rożnowa. Na Józefowie - nazwa od dawnego właściciela terenu. Kolanija - nazwa pochodzi od Niemców, którzy byli sprowadzani do Wielkopolski, dzisiejsza ul. Mickiewicza, nazwa Kolanija używana do dziś. Informator 2: Zaganka - miejsce w którym dawniej była duża obora, do której zaganiano bydło. Opustek - nazwa na łąki i pola pod lasem.
Nazwy topograficzne (cieków wodnych, stawów, wzniesień, obszarów leśnych, toń wodnych, uroczysk)	Informator 2: Struga- ciek idący rowem. Park w Rożnowie. Cmentarz w Rożnowicach - znajdują się tam mogiły 12tys. osób (Polacy, jeńcy brytyjscy, chorzy z Owińsk) pomordowanych przez Niemców, miejsce zbrodni hitlerowskiej. Okropne to było jak starsi ludzie to opowiadali. W ostatnią niedzielę sierpnia odbywa się msza za tych pomordowanych.
Nazwy pojedynczych obiektów przyrody żywej i nieożywionej (pojedynczych drzew i głązów narzutowych)	Informator 2: Dąb Bartek- zabytkowy dąb w parku w Rożnowie Informator 2: Jest głąz upamiętnienia II wojny światowej przy szkole w Rożnowie. Przy kościele jest głąz pamięci Powstańców Wielkopolskich.
Endonimy (nazwy własne grup lokalnych i regionalnych)	Informator 2: Rożnowianie - mieszkańcy Rożnowa.

Egzonimy (nazwy zewnętrzne grup lokalnych i regionalnych)	Informator 2: Oborniczanie, Oborniczoki - mieszkańcy Obornik Nie ma nazw na mieszkańców innych miejscowości, mówi się ludzie z Pacholewa, z Marszewiec, itd.	
II. Folklor dawny i inne zjawiska kulturowe		
Podania (opowieści) o wydarzeniach lokalnych	Informator 2: Marszewiec nie nazywał się Marszewiec, tylko Marszewice. Jako dziecko słyszałam w Boguniewie od starej sąsiadki, że tutaj cioty jeździły na rzeszocie po bruku i ogień się za nimi sypał. Ja miałam wtedy 10 lat, a ta sąsiadka 80 lat. Mówił ktoś jeszcze z Rożnowa, że Żułanka, która mieszkała tu w pałacu, była pochodzenia francuskiego, pokój miała na czarno pomalowany, nikt tam nie mógł wejść, a jedna tam sprzątała i otworzyła pokój, wszystko tam fruwało, jak to zobaczyła, to tchu nie mogła złapać, wszystko fruwało, bo ona miała umowę z diabłem, po wojnie ją zabili. Ona była następczynią danego majątku.	
Tradycyjne obrzędy (także te związane z tradycjami religijnymi) doroczne		
1.	św. Andrzeja (Andrzejki)/św. Katarzyny (Katarzynki)	OB_RO_002: Jest zabawa andrzejkowa, ale nie wiemy jak to wygląda, bo nie wychodzimy Informator 2: my występujemy jako zespół, śpiewamy, niesiemy w strojach ludowych te <i>feretrony</i> . Jest uroczyście. Są pampry, pieczone pierniki, wtedy można je kupić, kupiłam wnuczce, zabawki też są, ale oni się drożą.
2.	św. Marcina/11 listopada	Informator 2: ten dzień jest obchodzony jako Dzień Niepodległości, jest msza, bierzemy udział jako zespół, rada sołecka i KGW składają wiązanki pod głazem Powstańców Wielkopolskich. Jest śpiewana „Rota”, i „Nasza Ojczyzna”. Kiedyś były wieczornice robione w szkole. Informator 2: Jemy rogałe z czarnym makiem, niektórzy z białym makiem, jedni kupują, jedni sami robią, jak jest śnieg, to się mówi, że święty Marcin na siwym koniu przyjechał.
3.	Adwent	OB_RO_002;jak ksiądz zapowie w kościele to wiadomo, że jest

		<p>adwent. Chodzi się lampionami na roraty, które teraz są po południu.</p> <p>Informator 2: jest wianek z czterema świeczkami, są pojedynczo zapalane na każdy tydzień. Starsi przestrzegają postu, ja lubię chleb z lejem, ziemniaczki z olejem rydzowym i surową cebulką polaną octem, śledzie.</p>
4.	św. Mikołaja (Mikołajki)	Informator 2: Teraz się nie obchodzimy św. Mikołaja, jak dzieci były małe to się obchodziło.
5.	Wigilia	<p>OB_RO_002: Szykuje się 12 potraw. Jest opłatek, gospodyni częstuje. Czyta się pismo święte. Jest kap smażony, śledzie, kompot z suszu, zupa rybna, kapusta z grzybami, śledzie w śmietance.</p> <p>Informator 2: jest ryba po japońsku: obtaczamy ją w cieście naleśnikowym, dodaje się ogórki konserwowe, papryka, przecier pomidorowy to się zagotowuje i zalewa tą rybę. Nie wiadomo skąd jest ten przepis, jeden drugiemu podaje, od 4 lat tak robimy.</p> <p>Jako zespół idziemy do kościoła śpiewać.</p>
6.	Pierwsze i Drugie Święto Bożego Narodzenia	Informator 2: W Drugie Święta też idziemy śpiewać jako zespół. Te dwa dni to są święta rodzinne, przyjeżdża rodzina
7.	Sylwester/Nowy Rok	Informator 2: sylwester jest obchodzony hucznie, w Domu Kultury w Rożnowie, ale my nie uczestniczymy w tej zabawie, siedzimy w domu. wychodzi się 12 na dwór z szampanem, wychodzimy na drogę, sąsiady wychodzą i wszyscy składają sobie życzenia.
8.	Trzech Króli	<p>OB_RO_002: KGW robi spotkanie opłatkowe, są zapraszani nasi mężowie, pan sołtys, jak rodzina się spotykamy</p> <p>Informator 2: kiedyś jeszcze straż pożarna przychodziła, później towarzystwo się rozleciało, młodzi już nie chcą do nas przychodzić</p>
9.	Kolędniczy	Informator 2: 20 lat temu chodziły dzieci szkolne z kolędą od

		Drugiego Święta do Trzech Króli, ale teraz tego nie ma. kiedyś słodycze, pieniążki im się dawało.
10.	MB Gromnicznej	OB_RO_002: panie idą ze świecami do kościoła. W czasie choroby , burzy ja się zapala, na stole ją stawiam, trzeba się pomodlić. Informator 2: też stawiam gromnicę na stole w czasie burzy, moja mama i babcia mówiły „ A słowo ciałem się stało i mieszkało między nami” , kilka razy tak się powtarza, ja też tak mówię
11.	Karnawał, tłusty czwartek, koniec karnawału	OB_RO_002: Mamy spotkanie jako zespół w tłusty czwartek, kupuje się pączki, kiedyś się piekło, teraz się nie opłaci, bo jak są po dwie osoby w domu... Jest zabawa karnawałowa organizowana przez radę sołecką w Domu Kultury, ale my nie przychodzimy, ja jestem za stara.
12.	Topienie Marzanny	Informator 2: Dzieci ze szkoły podstawowej topią w Strudze, albo jadą nad Wełnę
13.	Środa Popielcowa	K.B. idzie się do kościoła, posypać głowę popiołem, kiedy się wieszało woreczki z popiołem, jeszcze 15 lat temu, teraz już to zanikło całkiem
14.	Śródpoście	Brak informacji.
15.	Niedziela Palmowa	Informator 2: Ja robie palmę z gałązków wierzby, gryczpanu, wstążeczki, suchej trawy, kiedyś jadło się bażki, żeby gardło nie bolało, teraz jak przychodzę, to starą wyciągam z wazonika, starą palę, bo wszystko święcone musi iść z dymem do Pana Boga, wodę święconą można tylko wlać do popiołu, bo ona wyparuje, nie wolno wylewać święconej wody do zlewu.
16.	Triduum Paschalne	Informator 2: Wszystko odbywa się w kościele. W Wielki Czwartek jest ustanowienie Najświętszego Sakramentu, msza się zaczyna wesoło, wszystkie dzwony biją, później jest część smutna, bo Pan Jezus jest w Ogrójcu, później ksiądz przenosi Pana Jezusa do ciemni i tam zostaje do Wielkiego Piątku, kiedy

		jest adoracja krzyża, całuje się krzyż, jest czytanie męki pańskiej. W Wielką Sobotę jest święcenie wody i ognia i to jest bardzo uroczyste, wszystko jest wyciszone, pierwszą świecę od paschału zaświecają, i wszyscy później odpalają swoje świecogromnice wchodzi się z tym światłem do kościoła, w kościele jest ciemno. Ksiądz trzy razy śpiewa „Światło Jezusa” i wtedy dopiero są zapalane światło, zaczynają grać organy i bić dzwony. Później jest święcenie wody, jest pięknie.
17.	Wielkanoc (święcenie koszyczka)/Niedziela Wielkanocna	Informator 2: W koszyczku ze święconym musi być kiełbasa, jajo, chleb, baranek z chorągiewką, słodycze. Święcone jemy na śniadanie. W domu dzielimy się jajkiem, ja to jajko, razem z innymi potrawami ze święconki od razu kładę na każdy talerz, każdy musi zjeść tego święconego, nie ma składania życzeń.
18.	Poniedziałek Wielkanocny	OB_RO_002: Jest lanie z węża, albo z garnuszka, jak jest ciepło to dzieciaki się leje z węża. Jak miałam gości z Belgii, rodzinę, to też z węża dostali, podobało im się. Wszystko im się tu podoba, zdjęcia robią, żeby później pokazać jak to tutaj wygląda.
19.	Zielone Świątki	Informator 2: Trochę się drzwi brzózką stroi, trochę wstążki. Dawniej się tatarak kładło.
20.	Boże Ciało	Informator 2: W kościele jest procesja do torów i z powrotem, a na drugi rok dokoła kościoła. Ołtarze stroją poszczególne dzielnice Roźnowa. Jako zespół niesiemy feretrony.
21.	św. Jana	Informator 2: Nie jest obchodzone, tylko w Obornikach, śpiewamy tam na wiankach
22.	MB Zielnej	Informator 2: musi być zboże i zioła: mięta, rumianek, krzyżowe ziele, maki, czarcie żebro, lebioda, krwawnik, ewejosa, to jest jaskra chyba, starzy ludzie mówili, że jak Matka Boska zbierała te zioła, zapomniała o jaskrze i to ziele się odezwało do Matki Boskiej „Ewejosa” to znaczy „ Ja tu jestem też”. Moja mama tak mówiła. Z największym bukietem

		<p>idę do kościoła.</p> <p>A jak się wraca z kościoła, to powinno się wziąć rozgrzane węgle, te stare zioła pokruszyć całe mieszkanie okadzić, to jest zwyczaj odczarowywania, żeby nie było chorób, to jest taki ładny zapach, jak kadzidło.</p> <p>Jak dziecko jest chore, to się je obmywa czarcim żebrem.</p>
23.	MB Siewnej	Nie jest obchodzone.
24.	Dzień Wszystkich Świętych/Dzień Zaduszny	<p>OB_RO_002: jest msza na cmentarzu w Rożnowie, stoi się przy swoich grobach. Ja mam urodziny, to wszyscy przychodzą do mnie na kawę.</p> <p>Informator 2: to jest dzień świąteczny, odwiedza się groby. Jest wspomnianie zmarłych. Mój tata zawsze mówił, że umarli przychodzą do domu zobaczyć czy jest wszystko posprzątane, wszystko musiało być posprzątane. Jak moja córka zginęła w Poznaniu na Druskiennickiej, wyleciała prosto pod koła, to przychodziła do domu, było czuć, że chodzi po pokoju, było stukanie, po jej śmierci w dzień słyszałam jak się drzwi zamykała, a nikt nie wchodził, to był sierpień 1981 rok.</p> <p>Jak mi jest tak smutno, to mówię, „[imię córki] pomóż mi” i czuje taką ulgę.</p>
25.	Inne tradycyjne wydarzenia doroczne (cykliczne) istotne dla informatora	Brak informacji.
Tradycyjne obrzędy rodzinne i okolicznościowe		
1.	Narodziny i chrzest	OB_RO_002: Ksiądz dziecko chrzci, moja wnuczka prawnuczce czerwoną wstążeczkę zawiesiła na uroki.
2.	Ślub i wesele	<p>Informator 2: jest zatrzymywanie samochodów jak młodzi jadą na wesele.</p> <p>OB_RO_002: Jest polter, wnuczka tydzień wcześniej robiła, kiedyś był dzień przed weselem w piątek. Teraz jest lepiej, młodzi mają więcej spokoju. Bierze się butelkę i młodym zbija</p>

		na szczęście.
3.	Śmierć i pogrzeb	OB_RO_002: Jak ktoś umrze to pójdziemy z delegacją z zespołu do kościoła. Informator 2: Teraz jest tak, że zwłoki leżą w chłodni, a nie w domu.
4.	Inne zjawiska	Brak informacji.
Zespoły i tradycje folklorystyczne, śpiewacze, muzyczne, w tym: przeglądy i festiwale oraz twórcy słowa		OB_RO_002: „Rożnowianie” Był tu taki poeta, rolnik (...) pisał dzieje patriotów.
Tradycje kulinarne, w tym: produkt regionalny i lokalny, potrawy świąteczne, przepisy		OB_RO_002: Przepis na kluski szare: struże się ziemniaki, trze się na tarce, wyciska się w woreczku lnianym, dodaje się jajo i mąkę, soli się wodę, kładzie się to na pokrywcę i łyżeczką się wrzuca do gotowanej wody. Kroci się słoniną i podaje się z kapustą gotowaną. To jest przepis od rodziców. Jezu, jakie to dobre!
III. Tradycje rękodzielnicze		
Tradycje wytwórczości rękodzielniczej, sztuki ludowej oraz artystów nieprofesjonalnych		OB_RO_002: Pani, należy do KGW, wyszywa obrazy.
IV. Przejawy religijności tradycyjnej		
1.	Kapliczki i krzyże w miejscowości (okoliczności powstania, rok fundacji, fundatorzy)	Informator 3: Jest Matka Boska, figura, przy torach. Informator 4: coś tam się wydarzyło, czy z wojny nie wrócił, rodzina to postawiła Informator 3: Jest figura Serce Pana Jezusa w Maszewie, nie wiem kiedy to powstało, w jakich okolicznościach OB_RO_002: jest jeden krzyż misyjny przy kościele, nie wiem kiedy powstał Informator 4: mógł być 1952 roku OB_RO_002: Drugi krzyż jest przy ulicy Kościelnej, trzeci jest przy drodze „Jedenastce”.

2.	Miejsca cudowne (święte drzewa, gaje, źródelka)	Informator 4: Tego nie ma. tylko były zabawy pod dębem w parku Rożnowie
3.	Święte figury, obrazy, rzeźby	Informator 3: w kościele tylko są obrazy. Jest nasza patronka Katarzyna
4.	Miejsca kultu religijnego	Informator 3: jest miejsce pomordowanych w Rożnowicach OB_RO_002:do kościoła można się pójść pomodlić, na cmentarz. Starsi ludzie czapki zdejmują jak przechodzą obok krzyża.
5.	Lokalne tradycje pielgrzymowania	Informator 4: są wycieczki do Częstochowy, ksiądz organizuje. Informator 3: Różne są okazje, z okazji powstania Radia Maryja, do Lichenia jest pielgrzymka dzieci komunijnych z rodzicami. I jadą do Dąbrówki Kościelnej na święto Misterium Męki Pańskiej. Informator 4: co roku tam się motorem jako kawaler jeździłem z kolegami do Dąbrówki Kościelnej.
6.	Lokalne odpusty	OB_RO_002: jest odpust św. Michała w Łukowie we wrześniu. Ksiądz ma dwie parafie. Rożnowo do Łukowa jedzie, i Łukowo do Rożnowa na św. Katarzyny. My często tam śpiewamy w Łukowie, ale jest zimno, bo to jest kościół drewniany, a my w tych strojach..., na pasterkę tam jedziemy śpiewać.

V. Lokalne uroczystości i obchody świeckie

1.	Dożynki	Informator 3: na każde szynki jedziemy jak jesteśmy zaproszeni. Plotę wieniec, teraz przekazałam to córce, u nas w górach widziałam, jak to się robiło. Informator 4: co roku rada sołecka z sołtysem przychodzi na dożynki. Jest procesja z kościoła, a później obrzęd dożynkowy OB_RO_002: jest pokazane od zasiania do zbioru i jak się chleb piekło
2.	Dni gminy/wsi	OB_RO_002:nie ma dnia Rożnowa, ale są Dni Obornik, jedziemy tam na śpiewy, my za darmo śpiewamy

		<p>Informator 4: są tam przedstawienia, to jest ładne jak są te wianki w Obornikach, są biegi. Kiedyś dawali nam piwo, teraz sam sobie kup piwo</p> <p>Informator 3: są słynne zespoły zapraszane, te płatne</p>
3.	Lokalne festyny	OB_RO_002: sołtys organizuje Dzień Dziecka w Domu Kultury
4.	Inne (np. organizowane przez szkoły, KGW, Domy Ludowe, Ośrodki Kultury)	<p>OB_RO_002: KGW organizuje Dzień Kobiet, Dzień Seniora, są panie z KGW zapraszane z mężami</p> <p>Informator 3: Strażacy organizują Dzień Strażaka, po mszy jest tutaj, w Domu Kultury spotkanie przy kawie.</p>